

ÜZENET

AZ ERDÉLYI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA

XXVII. évfolyam 17. szám. 2016. szeptember 1.

Ára 0,80 lej

Ébresztő a látszatéletünkből

„Vigyázz, és erősítsd meg a többieket, akik halófélben vannak; mert nem találtam a te cselekedeteidet Isten előtt teljeseknek”. (Jel 3,2)

Isten sorra megszólítja a hét kis-ázsiai gyülekezetet. Vajon fénylő csillagok-e még, akik Jézushoz, az igazsághoz vezetnek? Vagy megkopott már a fényük, és elveszítették a Krisztustól nyert világosságukat? Vagy ha fénylenek is még, vajon Jézust világítja-e meg fényük, vagy saját magukat?

E sorok címzettje a szárdiszi gyülekezet, amely emberi mértékkel nézve nincs rossz helyzetben. Virágzó gyülekezet tiszta tanítással, amelynek tagjai békességben élnek egymással. Fontos számukra az igehirdetés és a sákramentumok, kiváló a diakóniai szolgálatuk is. Mindezek következtében jó hírnévnek örvendenek. Az élet nevét hordozzák magu-

kon. Mindez már önmagában alkalom az elégedettségre. Egyik erdélyi igehirdetőnk ironikusan mondja erről: „az emberek semmitől sem tudnak jobban meghatódni, mint saját jószáguktól és áldozathozataluktól”.

Szárdisz a látszatra épít. Mai megközelítéssel: jellegzetes gyülekezeti modell, amely építkezik, adminisztrál, jegyzőkönyveket ír, programokat szervez, intézményeket igazgat. „Tudom a te dolgaidat.” Vagyis Krisztus leleplez, belát az álarc mögé. Látja azt, amelyen valójában vagyok. A gyenge pont az életemben mindig az, ahonnan Krisztus hiányzik. Ahol valamiért nem tartok rá igényt.

Isten ítélet helyett ébresztőt fúj Szárdiszban, és szolgálatba állít. Ébreszt látszatéletemből,

Vajon milyenek vagyunk? Isten belát az álarc mögé is

önigazolást kereső, életnek hazudott, életnek mutatott halálomból. Ébreszt, hogy erősödjem meg benne, és erősítsek másokat is.

Fábián Tibor

Az értéksemlegesség értékellenességet jelent

Az egyházak európai szerepéről tárgyaltak a Tusványosi Nyári Szabadegyetem és Diáktáborban

Mi a közös a történelmi magyar egyházakban és Európában? Mit jelent, hogy keresztyén Európa? Egyenlő a keresztyén Európa a hívő Európával? Mérvadóak Európában a keresztyén hagyományok? Mi az egyházak küldetése? Engedhetünk a liberális szemléletnek, vagy más szerepük van az egyházaknak? E kérdésekről beszélgettek egyházi előljárók és politikusok a tusványosi nyári szabadegyetemen. (Írásunk a 8. oldalon)

Már nemcsak a kereszt a probléma, a templom is

A *Die Tageszeitung* című német lapban egy prominens német építész, Joaquim Reinig arról beszélt, hogy Németországban több mecsetet kellene építeni. Az építész indokairól majd később. A *Meteon* szemléjének a címe (*Elképesztő indokkal akarja a német építész mecsetté alakítani a templomokat*) viszont nem egészen pontosan tolmácsolja Reinig mondanivalóját (ellentétben a szemle első sorával.) Ugyanis a hamburgi építész nem átalakítani akarja a keresztyén templomokat, hanem lebontani, s helyükbe mecseteket építeni. Reinig ezt mondja: „problematikusnak tartom, ha egy templom használaton kívülé válik. A Kapernaum-templom modelljének, amelyet Al-Nour mecsetként használnak, kivételnek kellene maradnia. De azt, hogy azokat a templomokat, amelyeket feladnak, le kell bontani, elfogadhatónak tartom”.

Mint az interjúból kiderül, komoly vizsgálatokat végeztek, hogy Hamburgban hány mecsetnek lenne hely. Kelet-Hamburgban a becslések szerint a 160 templom mintegy egyharmadát fel kellene adni, vagyis lebontani őket, s így lenne ötven megfelelő hely mecsetnek.

Köntös László

(Folytatása a 4. oldalon)

Tanulságos igék

A Szentlélekről (VIII.)

Elveszíthető-e az üdvösség?

Mert lehetetlen dolog, hogy akik egyszer megvilágosítottak és megízlelték a mennyi ajándékot, és részeseivé lettek a Szentléleknek, de elestek, ismét megújuljanak a megtérésre. (Zsid.6,4–6)

Ki lehet-e esni a kegyelemből? El lehet-e veszíteni az üdvösséget? Erről a kérdéssel szentvédélyes viták zajlanak a keresztyének között. Egy részük azt mondja, hogy nem, a másik meg bizonygatja, hogy igen.

A Zsidókhoz írt levél három dologról is azt mondja, hogy lehetetlen az, hogy a bakok és bikák vére eltörölje a bűnt, az, hogy Isten hazudjon, és végül hogy bizonyos emberek megtérésre jussanak. Még akkor sem lehetséges, ha egyszer már megvilágosítottak a Szentlélek által.

Önmagában senkiben sincs fény, senki sem tudja önmagát megvilágosítani. Nagy kegyelem az, ha valaki megérti és befogadja az evangéliumot. Jézus mondja: én vagyok a világ világossága, aki engem követ, nem járhat a sötétségben. Ilyenkor egy új világ jelenik meg az ember előtt, s a meggyógyított vakkal együtt mondjuk: noha vak voltam, most látok.

Az igében olyan emberekről van szó, akik valamilyen módon kapcsolatba kerültek a világossággal. A János evangéliuma például elmondja, hogy voltak zsidók, akik egy rövid ideig örvendtek Keresztelő János igehirdetésének.

Amikor János komolyan kezdte hirdetni a bűnbánatot és megtérést, azt mondták: ez már igen! Ez az ember jól beszél. Még Heródes is örült Jánosnak és szívesen hallgatta őt.

Vannak tehát olyanok, akik valamilyen módon kapcsolatba kerülnek az evangéliummal. Beszélnek a Szentírásról, Istenről, egyházzal, sőt a Szentírás igazságaira még másokat is tudnak tanítani. Élvezik a jó igehirdetést, teológiai, lelki tartalmú könyveket is olvasnak. Magasra állítják a mércét, amikor az egyházzal, igehirdetéssel van szó. Érzelmileg is megmozgatja őket az igehirdetés, hatással van tehát rájuk a hallott ige. A Zsid 6,4 szerint ezek már ízlelték a menny ajándékait.

De az ízlelés még nem evés és nem ivás. Meg lehet ízlelni egy ételt, és azt lehet mondani: jó íze van, de mégsem vesz belőle az illető. A kánaai menyegzőn is a násznagy csak épp megízlelte a vizet, amit Jézus borra változtatott, de nem ivott belőle, hanem csak a násznép. Sajnos ez manapság gyakran megtörténik az egyházban is. Sokan vannak, akik mindig csak ízlelgetnek, de sohasem esznek. Hallgatják az igehirdetést, mégsem fogadják be azt teljességgel. Megízlelik az ígéreket, de semmi több nem történik az életükben. Elkezdik olvasni a Szentírást, de nem mélyednek el annak tanításában, így az nem változtatja meg őket.

Komolyan vizsgáljuk meg ennek az igének a fényében az életünket. Vajon nem hasonlítunk mi is ezekhez az emberekhez? Ízlelgetjük az Isten országát, sok mindent teszünk is a gyülekezetben, de nem ettünk és ittunk igazából. Mert Isten gyermeke éhezi és szomjúhozza Isten beszédét. Nem tud betelni vele, nem tud Krisztus nélkül élni. Az ige naponként táplálékává vált.

El lehet-e veszíteni az üdvösséget? Isten Igéje sok helyen határozottan kijelenti: nem! Lk 22,37-ben Jézus azt mondja Péternek, imád-

András és Péter elhívása

(Duccio di Buoninsegna itáliai festő alkotása 1300 körül, Siena)

kozik érte, hogy el ne fogyatkozzék a hite. Jn 6,39–40-ben Krisztus azt mondja, hogy amit az Atya neki adott, ő abból semmit sem veszített el. Pál a Római levélben vallja, hogy akiket Isten elhívott, azokat meg is fogja dicsőíteni, s ugyancsak ebben a levélben olvassuk, hogy az Isten elhívása és kegyelmi ajándéka megbánhatatlan. Sok más ige is határozottan állítja: Isten gyermekei nem eshetnek ki az üdvösségből. Ez nagy vigasztalás főleg olyan időkben, amikor a Sátán el akarja hitetni egy bukás után, hogy számunkra nincs már üdvösség.

Ez az ige az ún. „mintha-keresztyénekre” érvényes, akik csak ízlelték a menny ajándékait. Akik kapcsolatba kerültek ugyan a hittel, de nem váltak hívők. Az ő számukra Krisztus keresztye botránkozás és bolondság. S akinek Jézus és az ő keresztye nem kell, azon nem lehet segíteni.

Sokszor látjuk, hogy olyan emberek, akik korábban templomba jártak, most minden szentséget kigúnyolnak. Az ilyen ember már nem tud megtérni. Ez lehetetlen, állítja az ige, mert az ilyen ember túl messze ment. Az írásmagyarázók ezt az ígét összefüggésbe hozzák a Szentlélek elleni bűnnel, amire pedig nincs bocsánat. Ezek azok, akik kategorikusan elutasítják az evangéliumot.

Vajon miért beszél minderről épp a Zsidókhoz írt levél? Tudjuk, hogy azok között, akiknek ez a levél íródott, már elkezdődött az üldözés. Sokan megtagadták a hitüket, hogy ezzel elkerüljék az üldözést. Ez ellen akar harcolni az apostol, erre figyelmezteti olvasóit. Az apostol nem nevez meg embereket, nem sorol fel neveket, akik ezt elkövették volna. Mi se tegyük ezt. Senkire sem szabad kimondanunk, hogy ebbe a csoportba tartozik, de igenis komolyan kell figyelmeztetnünk az embereket, hogy nagyon vigyázzanak erre a lehetőségre. Ne csak ízlelgessük a mennyi javakat, ne csak lelkesedjünk Krisztusért, hanem éljünk az ő parancsolatai szerint. Most még meg lehet térni, de eljöhét az idő, amikor ez lehetetlen lesz. Ne várjunk addig.

Lőrincz István

Kórházlelkészek Erdélyben

Kolozsvár

Buzogány Emese, Megyei Sürgősségi Klinika
Elérhetőség: e-mail: buzoganyemese@gmail.com,
tel.: 0740-368663

Balogh Gyöngyi, Onkológia

Elérhetőség: e-mail: gybalogh@gmail.com,
tel.: 0740-295770

Brassó

Magyari János, Megyei Kórház

Elérhetőség: e-mail: magyarioan@yahoo.com,
tel.: 0721-564553

Marosvásárhely

Lakatos Gabriella, Megyei Kórház

Elérhetőség: e-mail: lakatos.gabriella@gmail.com,
tel.: 0746-091941

Korodi Csaba, Megyei Kórház

Elérhetőség: e-mail: csabakorodi62@gmail.com,
tel.: 0723-331317

Szászrégen

Szép Ildikó, Városi Kórház

Elérhetőség: e-mail: szep.eduard@yahoo.com,
tel.: 0726-529977

Bánffyhunrad

Lukács Margit, Városi Kórház

Elérhetőség: e-mail: lukacsmanyika@yahoo.com,
tel.: 0724-056691

Sepsiszentgyörgy

Orbán Edit, Megyei Kórház

Elérhetőség: e-mail: edit.orban@yahoo.ca,
tel.: 0729-807973

A két öreg

Gizi néni nyolcvanöt éves, de szépségét nem viselte meg az idő. Haja, mint a frissen hullott hó, a szeme nefelejcskék, szinte világít, s ez a legérdekesebb az egészben, hiszen Gizi néni szinte teljesen vak. Négy éve él egyedül, amióta férjét elveszítette. A szóbeszéd szerint Gyuri bácsi a diéta áldozatává vált: amikor megtudta, hogy magas a cukorszintje, mindent megvont magától, amit szeretett. Gyuri bácsi halálával Gizi néni egyetlen támasza is semmivé vált. A nap nagy részében egyedül van, hallgatja a rádiót, s mindent tud a világról.

Béla bácsi kilencvenéves, öt éve özvegyült meg. A földszinten lakik, s mindennap pontban öt órakor becsenget Gizi nénihez az első emeletre. Viszi magával a szomszédtól kölcsönzött napilapokat, s felolvassa Gizi néninek a legfontosabb cikkeket. Különösen a krimibe illő betörések érdeklik Gizi néni, s ha a rendőrség elcsípi a tetteseket, madarat lehet fogatni vele. Ha

kedve ellenére való dolgokról hall, egész nap morcosan üldögél karosszékében, és még Béla bácsival is olyan tud lenni, mint a pokróc. Ám Béla bácsit sem kell féltetni. Ha valamin összekülönböznek, egyszerűen feláll, „ide sem jövök többet”, s becsapja maga után az ajtót. Másnap megint csak ott van, s folytatódik a vita.

Gizi néni háborúellenes. Legutóbb az iraki bombázások kaptak össze. Béla bácsi kifejtette: „úgy kell a terroristáknak”. Erre Gizi néni elsírta magát mondván, hogy afgán kisgyermek is meghaltak. Béla bácsi próbálta meggyőzni, hogy a háború ilyen, nem volt még rá eset, hogy ne estek volna áldozatul civilek. Gizi néni replikázott: de azért az amerikaiak sem „angyalok”, körül kellene nézniük saját portájuk táján, hogy mit rontottak el, s csak azután menjenek „világot megváltani”.

Béla bácsinak megnyilalt a térde, ahová befészkelte magát az Oroszországban szerzett repeszdarab, s ettől ingerlékeny lett. „Asszonyokkal nem érdemes vitatkozni” – mondta mérgesen, s ösztönösen felpattant volna szé-

kéről, de ez már régtől nem sikerül neki. Gizi néni elégedetten kuncogott magában: „Na, vénember, nem kéne annyit ugrálni”. De hangosan csak annyit mondott: „maga is jól tudja, hogy a nők jobb politikusok, mint a férfiak. Ha ők vezetnék a világot, soha nem lenne háború. És tudja miért? Mert ők mindig a gyermekeikre gondolnak”.

Béla bácsi erre oly mértékben megsértődött, hogy sem másnap, sem harmadnap nem jelentkezett. Gizi néni hiába leste az ajtót, és hiába várta a csengetést. Teljes csend honolt három napig. Negyednap már nem bírta tovább. A karfába kapaszkodva lebotorkált a lépcsőn, s kitapogatta Béla bácsi ajtaja mellett a csengőt.

Béla bácsi borostásan, házikabátban nyitott ajtót, Gizi néni csak a hangját hallotta: „nem kellett volna lejönnie. Még elesik, s összetöri magát.” Meleg volt a hangja, szelíd. Bevezette Gizi néni a szobába, leültette a székre. Kezdődött a felolvasás és a... társalgás.

Bányai László

Miért fontos, hogy az apák templomba járjanak?

1994-ben rendkívüli népszámlálást tartottak Svájcban, ahol azt is vizsgálták, hogy egy személy vallását továbbviszik-e az utódok. Az eredmény több mint meghökkenítő: a családban egyedül az apa vallási gyakorlata az, ami meghatározza, hogy a gyerekek a jövőben járnak-e templomba, vagy sem.

Anélkül, hogy statisztikai adatokkal bombáznánk az olvasót, íme néhány adat.

– Ha az apa és anya is rendszeres templomba járó, akkor a gyermekek 33 százaléka rendszeres templomba járó lesz.

– Ha az apa nem rendszeres templomba járó, de az anya igen, akkor a gyermekek 3 százaléka rendszeresen templomba jár.

– Ha az apa nem gyakorolja hitét, míg az anya rendszeresen, akkor a gyermekek 2 százaléka lesz rendszeresen templomba járó.

Az eredmény megdöbbentő, de megerősíti azt, amit a pszichológusok, kriminológusok és a keresztény értékek szerint gondolkodók tudnak: nem lehet ellenszegülni a teremtett rend biológiájának. Az apai befolyás attól kezdve, hogy a nemzés során meghatározza a gyerek nemét, mindaddig, hogy milyen rítusú temetést kap, nincs arányban a rábízottakkal és az erősen csökkentett szereppel a nyugati liberális társadalomban.

Az anya szerepe mindig is elsődleges marad a meghittség, gondoskodás és nevelés szempontjából. Egyetlen apa sem képes helyettesíteni ezt a fajta kapcsolatot. Hasonlóképpen igaz, hogy amikor a gyermek belép abba a korszakba, amit az otthon helyett a baráti kör jelent, egyre növekvő mértékben vesz példát apjáról. Ahol az apa közömbös, nem odaillő, vagy éppen hiányzik, akkor az elkülönülés és a bekapcsolódás még nehezebb. Ha a gyerekek azt látják, hogy az egyház „női és gyerekdolog”, ennek megfelelően járnak el: nem járnak oda, vagy csak sokkal ritkábban.

Érdekes módon tudat alatt a felnőtt nők és férfiak is levonják a következtetést, hogy apu

távolléte azt jelzi, hogy a templomba járás nem igazán „felnőttes” dolog. Az elköteleződés szemszögéből az anyai szerep a bátorítás és a biztatás, de nem ez az elsődleges a felnőtt utód döntésében.

A megállapítások ugyan a svájci népességre vonatkoznak, de minden bizonnyal hasonló eredményű megállapításokra jutnának más nyugati országokban is, ahol nagy számban található családok egyedülálló szülővel, valamint bonyolult mostoha kapcsolatokkal, vagy ami rosszabb, vándorló férfi személyekkel (nevelőapákkal) a háztartásban, akiket nem érdekelnek a „párjuk” gyermekei.

A hiányzó apa – bárki hibájából volt is a válás, és bármennyire hűséges is az illető egyházához – valószínűleg nem fogja az engedélyezett, rövid „láthatási időt” gyermekével a

templomban tölteni. Az egyik egyházközségben az egyik fiatal srác arról számolt be, hogy választania kellett, hogy templomba megy, avagy a vasárnapot apuval töltse negyven mér-

földdel távolabb pecázással és focival. Egy másik, tizenegy éves fiú választása még nehezebb volt a földi vagy az égi Atya között, a szeretet és lojalitás keresztkötelékei között. Saját kudarcai által erőltetett, győtrő érettséggel döntött úgy, hogy a mennyei Atya jobban megérti távollétét, mint a „földi” apja.

Nagy igazság tehát: ha nincs apa – nincs család – nincs hit. A férfiak megnyerése és

megtartása alapvető fontosságú a hitközösség számára, és életbevágó minden anya munkájához, valamint gyermekeink jövőbeli megváltása szempontjából.

(Robbie Low írása alapján, Keresztényélet.hu)

APU, MIÉRT VISZEL ENDEM A TEMPLOMBA?

Mert azt akarom, hogy tudd:
a nehéz időkben is van Támaszod, és ez az egyetlen kincs amit én most rád hagyhatok.

Televízió lennék

Egy tanítónő arra kérte kisdíákjait, írjanak fogalmazást arról, hogy mit szeretnének Istentől kapni. A gyerekek le is írták kívánságaikat. A pedagógus este javította ki a dolgozatokat. Az egyik kis tanonc olyan meghatározó kéréssel fordult Istenhez, hogy a tanítónő elsírta magát. A férje, aki éppen akkor ért haza, megdöbbenve látta, hogy felesége sír.

– Mi történt, mi bánt? – kérdezte.

– Olvasd el ezt a fogalmazást, az egyik diákom írta – felelte.

A fogalmazásban ez áll: „Uram, ma este kérlek, tégy meg valami különlegeset nekem: változtass televízióvá, mert így megbecsült tagja lennék a családnak, hiszen a szüleim így folyamatosan rám figyelnének. Ha ezt

teljesíted nekem, akkor én leszek a figyelem középpontjában, így el tudom mondani azt, amit akarok anélkül, hogy félbeszakítanának. A televízió különleges helyet foglal el a családnak életében. Édesapám hazaérve a munkából csak velem foglalkozik még akkor is, ha fáradt. Én nem vagyok ilyen szerencsés. Édesanyám akkor sem kérdi meg, hogy érzem magam, ha letörtnek és szomorúnak lát. Nem szeretem, ha levegőnek néznek, arra vágyom, hogy velem is foglalkozzanak. Istenem, talán nem kérek sokat, csak annyit, hogy televízió lehessenek.”

– Istenem, szegény gyermeknek milyen szívtelen szülei vannak. Ki írta?

– A mi gyerekünk – közölte a tanítónő kísértet szemmel.

Már nemcsak a kereszt a probléma, a templom is

(Folytatás az 1. oldalról)

Mint az eredeti cikkből kiderül, kész már egy komplett mecsetépítési koncepció, amely a sürgető mecsetigényt csak úgy látja megoldhatóknak, ha a használaton kívüli templomok telkeit építik be muszlim kultuszhelyekkel.

Nos erre nem tudok mit mondani. Ez a kulturális önfeladásnak olyan szintje már, amely az abszurditás határát súrolja.

Viszont akaratlanul is, de Reinig éppen azokat igazolja, akiknek a számára a muszlim vallású bevándorlók nagy és beláthatatlan tömege az iszlamizáció kísérletét vetíti előre. Az építész kimondja: a bevándorlók egyszerre akarnak német polgárok lenni, de jó muszlimok is maradni. A mecsetépítési terv pontosan azzal számol, hogy szekularizáció ide vagy oda, a betelepült muszlimok nem fogják feladni a vallásukat.

Erre a Reinig által is képviselt európai válasz nem az, hogy megálljt kell parancsolni a bevándorlásnak, hanem az, hogy Európának az épületekben is kifejeződő keresztyén kulturális karakterét meg kell szüntetni, hogy a vallásukhoz hűséges muszlim millióiban ne támadjon félelem a számukra idegen kulturális térben, hanem érezzék otthon magukat.

Ezt a gondolatot már ismerjük. El kell távolítani a keresztet, a keresztyén vallási szimbolikát (karácsonyfa, vallási gesztusok a foci pályán stb.) a nyilvános térből, mert az más vallásokat, világnézeteket sért. E gondolatnak a végkifejlete a Reinig által képviselt nézet. Már nemcsak

a kereszt, hanem a templom. Mint az interjúból kiderül, nemcsak azért kell a keresztyén templomok egy részét lebontani, mert ott van megfelelő telek, hanem azért is, mert e helyeken jól látható mecseteket lehet építeni. Nem véletlen az eredeti német nyelvű interjú címe: *A mecseteknek láthatóknak kell lenniük*. Tehát a látható keresztyén szimbolika sért más kultúrákat. De az iszlám nem. Sőt kifejezetten kívánatos a jól látható mecsetekben kifejeződő muszlim jelenlét, mert toleranciát közvetít.

Mint Reinig mondja, akkor lesz az integráció sikeres, ha a muszlimok a lerombolt keresztyén templomok helyén épült új mecsetek által alkotott új kulturális térben otthon érzik magukat. Mert akkor nem fognak félni. A keresztyén templomokkal nemcsak az a probléma, hogy üresek, tehát feleslegesek, hanem az is, hogy az iszlámtól eltérő kultúrát közvetítenek, s ezzel félelmet okoznak – mármint a muszlimoknak. Viszont ha a muszlimoknak Európa megengedi a kulturális térfoglalást, akkor a muszlimok nem fognak félni, otthon érzik magukat, s az integráció sikeres lesz.

De nekem az a gyanúm, hogy nem a muszlimok félnek, hanem a Reinig által képviselt nézet fejez ki félelmet. Reinig maga sem hisz már abban, hogy a szekuláris Németország a szó kulturális értelmében integrálni tudná a muszlimokat. Integrálná ugyan, de nincs hova. Reinig gyakorlatilag beismeri, hogy a valódi integráció legnagyobb akadálya a vallási-kulturális különbözőség. Vagyis Reinig pontosan

Joaquim Reinig a *Die Tageszeitung* nevű lapnak adott interjújában beszélt arról, hogy miért lenne tanácsos lebontani a templomokat Németországban és helyükre mecseteket építeni.

Elképesztő indokkal akarja a német építész mecsetté alakítani a templomokat (meteon.org)

tudja: itt nem egyének integrációjáról van szó, hanem egy ősi közösségi vallási alapú kultúra Európába „telepítéséről”. Abszurd módon, míg a szekularizált európai történelemfejlődési modell egyfolytában a keresztyénség elhalásáról beszél, ugyanez a szekularizált tudat művi úton egy nem keresztyén vallást akar Európába telepíteni. Nem tudok mást mondani, ez a nézet a kulturálisan keresztyén Európa tudatos rombolása, amely már nemcsak ideológiában, de a konkrét fizikai-kulturális tér lerombolásában is tetet ölt. Ezért a megoldás valamely rejtélyes oknál fogva az, ha engedjük, hogy kulturálisan az iszlám integrálja Európát. A keresztyén templomok lebontása, s helyükbe mecsetek építése ugyanis ezt jelenti. S ha majd kulturálisan integrálta, s a kulturális tér át lesz rajzolva, akkor a muszlimok nem félnek, és otthon érzik magukat.

S hogy aztán mi, európaiak ezek után otthon érezzük-e magunkat a mi Európánkban, az a legkevésbé sem érdekes.

(a szerző a Dunántúli Ref. Egyházkerület főjegyzője)

A kölni dóm Németország és Európa egyik legszebb keresztyén temploma. Vajon hányan járnak rendszeresen imádkozni a falak közé?

Nőszövetségi álom: otthon legyen a kastély

Családi nap Bonyhán

Rekkenő hőségben érkezünk meg július második hétvégéjén az Erdélyi Református Nőszövetség által szervezett bonyhai kastélynapra. Messze még a dél, de a hőmérő higanyszála már erősen kúszott felfelé. A falu határában a kiszáradt mezőn rengeteg autóbusz áll sorjában – ezek jelzik, hogy idén sem lesznek kevesen a rendezvényen.

A román rendőrök és a falu utcáin álldogáló presbiterek készségesen terelnek minket a központ felé, ahol az iskola udvarán, egy sarokban találunk parkolóhelyet. – Még szerencse, hogy korábban érkezünk – gondolom, mert az utánunk következőknek már kemény fejtörést okozhat, hova álljanak személygépkocsijukkal.

A délelőtt 11-re meghirdetett kezdési időpont előtt már sokan gyülekeznek a felállított nagyszínpad elé, elfoglalva a fák által biztosított árnyékos helyeket. Egyesek figyelik a bográcsban rotyogó gulyást, mások fagyalaltal hűsítik magukat. És vannak olyanok is, akiket nem érdekel a tűző nap, és a már felállított sátrak kínálatát veszik szemügyre: a könyvstandokat, a varrottásokat, kézimunkákat és más kézműves termékeket áruló nőszövetségi tagok portékáit nézegetik.

Ha körülnéz az ember, úgy tűnik, mintha minden rendezettebb lenne, mint az elmúlt években. Nem csoda, hiszen sokat készültek e napra. A szervezők elmondása szerint az aszszonyok takarítottak, sütöttek-főztek, a férfiak füvet nyírtak, és bokrot vágtak, sátrakat építettek. De még a gyerekek is besegítettek: asztalokat, székeket cipeltek, kellékeket szereltek. – Kár, hogy a helyiek lelkesedése a kezdetekhez képest igencsak apadt – válaszolja kérdésemre Fehérvári Bálint helybeli lelkipásztor. – Az első

évben nagy volt az ellenkezés a románok részéről, nem tudták, mit akarunk, ezért dacból a helyi református közösség annál nagyobb lelkesedéssel vetette bele magát a szervezésbe. Azóta változott a helyzet – mondja Fehérvári. – Pedig elsősorban a helyieknek lenne óriási lehetőség, hogy Bethlen Kata kastélya régi fényében pompázzon, hiszen az számos turistát csalogatna a környékre, és akár néhány család megélhetését is szolgálhatná – vélik a körülöttünk állók. Ezt támasztja alá az ünnepi istentisztelet után felszólaló helyi román polgármester is, aki beszédében hangsúlyozza: ő is szeretné, ha a több száz éves kastély minél hamarabb megújulna. Kérdés azonban, ezt valóban így is gondolja-e?

Mikor újulhat meg a kastély?

A résztvevők között bóklászva akadok össze Borsos Melindával, az egyházkerület nőszövetségének elnökével, akit azonnal mikrofonvégre kapok. – Minden otthon lehet kastély. Nekünk pedig az álmunk az, hogy e kastély az otthonunk legyen: nőszövetségnek, képzések-

Több mint másfél ezren voltak kíváncsiak a bonyhai kastélynapra

nek, és lelki töltetű alkalmaknak, szórakozásnak, felüdülésnek, pihenésnek. Ám három év után a helyzet sajnos nem javult, sőt mintha romlott volna. A felújításból még semmi sem sikerült, a külső falak omladoznak, az eső miatt a plafonok beszakadtak. Rosszakaratú emberek az éj leple alatt még „segítenek” is,

hogy egy-egy csempekályha ledőljön, összetörjön a padló vagy kitörjön egy ablak, ajtó – panaszkodik Borsos Melinda. A nőszövetség azonban nem ült karba tett kézzel, hiszen visszaszerelték a telekre a villanyt, másfél évnyi munka után rendezték a telekhatárokat és újratelekeltek az ingatlanokat. Két évig dolgoztak a terveken, mire kiderült, az Európai Unió az újabb ciklusban nem

A Maros megyei Bonyha a Kis-Küküllő bal partján fekszik. A 15. század végén a bonyhai uradalom a Bánffyaktól örökösödés útján a bethleni Bethlen család tulajdonába került, amelyet a 20. századi államosításig birtokoltak. A bonyhai kastélyt 1545-ben Bethlen Farkas idejében építették, a 17. század végén átalakították. A 18. század végén barokk díszítőelemekkel látták el, majd végül a 19. század közepe táji átalakítások következtében nyerte el mai alakját. Az 1948-as államosítás után a kastély gyors romlásnak indult. A kommunizmus ideje alatt az ingatlanban közintézmények működtek, de felújítására egyszer sem fordítottak gondot.

engedélyezi, hogy a visszaszerzett kastélyokat úgy modernizálják, ahogy eddig más kastélyok esetében történt. „Át kell alakítanunk a tervet. Nem szabad személyfelvonót használni, a tetőtérnek és a pinchelyiségnek is más rendeltetést kell kitalálnunk, mert sem vendégszobákat, sem konferenciaközpontot nem alakíthatunk ki” – sorolja a tényeket az elnök. Ráadásul a kinyomtatott 20 ezer tég-lajegy sem fogyott el, a kastélynapokon begyűlt néhány ezer lej pedig még a szervezési költségeket sem fedezi (csupán a sátrak bérlése és a programfüzet nyomtatása mintegy 10 ezer lejes költséget jelent), nemhogy a közel kétfélmillió eurós összeget – ennyibe kerülne ugyanis a kastély és a hozzá tartozó terület felújítása. Sajnos sem a román, sem a ma-

gyar kormány, sem pedig a megyei önkormányzat nem támogatja a kezdeményezést, a helyi polgármesteri hivataltól pedig nem lehet sokat remélni.

A nőszövetségnek rengeteg ötlete lenne, hogy mit is kéne szervezni a kastélyban: csendesnapokat, továbbképzőket, ifjúsági és családalközpontú programokat, gyerekfórumokat. Erre azonban egyelőre nincs lehetőség.

Erősíteni a református öntudatot

„De nem csüggedünk. Igaz ugyan, hogy a bonyhai kastélynap megszervezésével nem fogjuk összegyűjteni a kívánt összeget, de nem is ez a célunk. A közösségi élményt szeretnénk erősíteni, valamint a református öntudatot és a családi értékeket – hogy ezek által református hitünk is erősödjék” – mondja bizakodva Borsos Melinda.

Az elnök szavait támasztja alá Kelemen Kati néni is, akivel a Szakácsné P. Tóth Zita magyarországi lelkipásztornő által tartott

A sátrakban érdekes kézműves tárgyakat lehetett vásárolni

(Folytatása a 6. oldalon)

Nőszövetségi álom: otthon legyen a kastély

(Folytatás az 5. oldalról)

ünnepi istentisztelet után elegyedem szóba. A Kolozsvár melletti Kajántóról érkezett, a Kolozsvári Egyházmegye is buszt indított a jeles eseményre. – Nagyon tetszenek a programok, mintha gazdagabb programkínálat lenne, mint tavaly – mondja Kati néni, majd hozzáteszi: elsősorban azért jövök, hogy feltöltekezsem.

Minden bizonnyal nem ő az egyetlen, aki így gondolkodik, hiszen vannak olyan egyházmegyék, ahonnan nem is egy buszt indítottak. Közben megérkezik a háromszéki küldöttség is. A késés oka az, hogy a Sepsiszentgyörgyről indult busz a Bogáti erdőnél elromlott, s meg kellett várni a pótlást. A nőszövetségi tagok, ha későn is, de szerettek volna részt venni az eseményen. Nem voltak ilyen pechesek akik a Kézdi-Orbai Egyházmegyéből indultak, ők is egy busszal érkeztek a Bethlen-kastély udvarára – mondja Bardócz Csaba ikafalvi lelkipásztor. A kalotaszegiek buszát Barabás Berta mákófalvi lelkész-nő szervezte, ebből az egyházmegyéből ő az egyetlen lelkipásztor, aki jelen van. És mégsem, hiszen kisvártatva találkozom Lukács Endre kalotaszentkirályi lelkipásztossal, aki családjával együtt érkezett az eseményre.

De nem csak ötvenszemélyes autóbusszal vagy kiskocsikkal érkeztek az emberek Bonyhára, a kastélynapra: egyes gyülekezetekből mikrobusszal, például a közeli Mezőgalambdórról. – Mi heten érkezünk az egyház-

közszégből. Én harmadszorra vagyok itt, nagyon szeretem az ilyen rendezvényeket – meséli Kardos Mária. – Voltam Debrecenben is az Egység Napján, Sepsiszentgyörgyön is. Azért jövök, mert ismerkedni lehet, új barátokra szert tenni, régi ismerősökkel találkozni.

Ez utóbbi mondatot nem is nagyon kell ecsetelni, hiszen az emberek között sétálva lépten-nyomon lehet hallani: hát te is itt vagy? ...milyen régen találkoztunk... jaj, de jó, hogy látlak... nem tudtam eddig semmit felőletek...

A szervezők szerint mintegy 1300 karszalag került kiosztásra, de sokat nem is regisztráltak, mások késtek, úgyhogy ismét többen gyűltek össze, mintegy ezerötszázán. Ráadásul idén a magyarországi karcsai gyülekezet tagjai és a Tiszáninneni Egyházkerület Nőszövetségének képviselői is megtisztelték jelenlétükkel a kastélynapot, a Zempléni Egyházmegye pedig adományával segítette a szervezést. – A létszám várakozásokon felüli volt tekintettel arra, hogy ezen a hétvégén több más rendezvényre is sor került az egyházkerületben – fogalmaz Borsos Melinda.

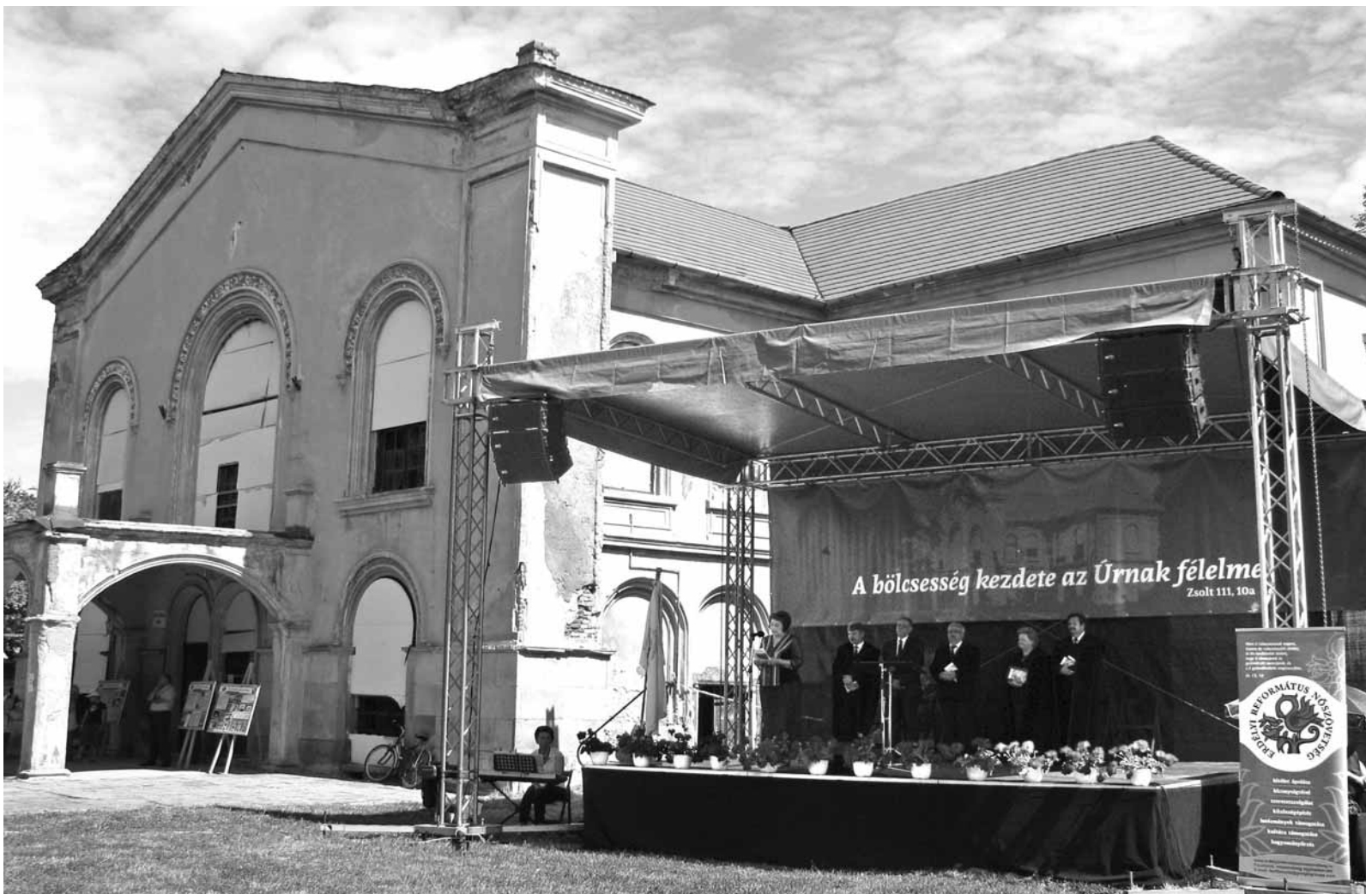
Gazdag programkínálat, központban a család

Az ünnepi istentiszteletet követően több helyszínen zajlanak a programok. A kastélyparkban felállított baba-mama sátorban a kismamák pihennek, míg a nagyobb gyerekek kézműves tevékenységekkel foglalják el magukat. Az ifjúsággal Müller Lóránd és Bartos Károly foglalkoznak – nemcsak az ifjúsági sátor, hanem az egész kastélypark területén. A szülők sátrában Vitus-Bulbuk Emese pszichológus és

Az Erdélyi Református Egyházkerület 2013 tavaszán adta a nőszövetségnek hosszú távú használatba az épületet a hozzá tartozó birtokkal együtt. A nőszövetség olyan intézményeket szeretne létrehozni a kastélyban, amelyek a köz és az erdélyi magyarság javát szolgálják. Az épület táborok, rendezvények, csendesnapok helyszínéül is szolgálhat a jövőben. Hitépítő, hagyományőrző, kulturális programjaival igyekszik minden generációt megszólítani. Célja a keresztyén értékek továbbadása a jövő nemzedékeinek.

Sógor Árpád lelkipásztor-családterapeuta segítségével a gyereknevelés különböző kérdéseiről beszélgetnek, míg a nagyszülők ugyanebben az időben sajátos szerepükről tudhatnak meg többet. A presbiterek sátrában dr. Békefy Lajos előadására gyűlnek be az érdeklődők, eközben a lelkész sátorban kerekasztal-beszélgetés zajlik arról, milyen értékeket hoztak magukkal otthonról a lelkipásztorok. Ahogy a tavalyi és tavalyelőtti esztendőben, idén is nagy sikere van az éneklésnek: a fák árnyékába húzódva több tucat ember éneklé a zsoltárokat – nemegyesetben több szólamba szerveződve. Aki pedig elcsendesedésre vágyik, az a református templom kertjében talál csendre az imaösvényen. A korábbi évekhez hasonlóan, idén sokan látogatják meg a kastélyt, a kora délutáni órákra már mindenki siet, ugyanis az egész napos programot záró Mészáros János Elek koncertjét senki sem akarja lekézni.

Somogyi Botond

Bethlen Kata egykori kastélya egyelőre árván áll a régi telken. Évente csak egyszer népesül be az udvar

ÖRÖMMONDÓ

G Y E R M E K R O V A T

Összeállította:
Könczei Katinka

Az áldás

Kedves Gyermek!

Ezt az áldást Izrael már a pusztában ismerte. Isten megparancsolta Áronnak, hogy mint főpap, ezekkel a szavakkal áldja meg a népet. Napjainkban is a lelkipásztor minden istentiszteleten áldást mond.

Mi az *áldás*? Minden jó, amit Isten az embernek adhat. Ajándék, amit Isten szeretetből ad. Pál apostol így ír az Ef 1,3-ban: „Áldott az Isten, a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja, aki megáldott minket mennyei világának minden lelki áldásával Krisztusban.” Isten teljes szeretetét az embernek ajándékozta. Ez a szeretet

pedig lényegében nem más, mint az áldás. Isten áldó jelenléte egyben, a *velünk van* ígérete is minden ember életében. Tehát az ember számára az áldás az Istennel való kapcsolatot jelenti. Isten nem hagyta el, nem hagyja magára a világot, törődik vele, jelen van benne!

Isten azt ígéri, hogy meg fogja őrizni az Ő népét. Biztonságot, védelmet és gondoskodást ígér. Napjainkban is nagy szükség van erre. Ezért bízunk Istenre magunkat, szereteteinket, egyházunkat és népünket.

Az ember is áldhatja Istent? Igen, de nem úgy, ahogy az Isten az embert. Amikor Isten áldja az embert, értékebbé teszi vele. Az Isten áldása az ember javára szolgál. Olyan áldást az em-

ber nem adhat Istennek, amelyet ő kap Tőle, de az az áldás, amit az ember ad Istennek, *dicséret*, ezért: „Áldjátok az Urat, áldjátok szent nevét! Kik házában álltok napról napra. Dicsérjétek szüntelen Őt!”

Panasz helyett hála

Legyünk hálásak Istennek az Ő áldásaiért!

A hétvégi kirándulás véget ért, a család hazafelé tartott. Gergő szomorodott, mivel nem vehette meg az ajándékoltban azt, amit szeretett volna. Anyának arra a megjegyzésére, hogy enél nagyobb baj sose legyen, duzzogva ezt válaszolta:

– De igen, van más bajom is! Semmit nem engedtetek venni, és mindig a hátsó ülésen kell ülnöm, pedig nem vagyok már kicsi!

– Nekem is – kiabált a húga –, nekem is itt kell ülnöm, pedig itt alig van hely a csomagoktól, és én sem vagyok már kicsi!

A szülők összenéztek. Anya elkezdte mondani, hogy a matrac kemény volt, a kávé kihűlt, ráadásul... – itt apa közbevágott, hogy neki is van oka panaszsra, hogy a kirándulás milyen sok pénzbe került, és senki nem hálás érte!

A gyerekek csak bámultak, ilyent még nem hallottak, hogy a szüleik panaszkodtak volna! Apa nemsokára felnevetett:

– No, milyen volt hallani, hogy mi is panaszkodunk? – kérdezte. És emiatt ezt a csodaszép tájat nem vettük észre, ahol autóztunk. Jobb lenne inkább hálásnak lenni!

– Igaza van apunak! – szólalt meg anya. Kérlek benneteket, legalább gondolatban vegyétek számba mindazt a jót

és szépet, amiért hálásak lehetünk Istennek! Van otthonunk, szeretetben élünk, egészségesek vagyunk, nincs adósságunk! Milyen sokan éheznek ma a világon?! Hány gyerek él szülő nélkül?! Legyünk hálásak mindazért, amit Isten adott!

– Olyan játékos már van, Gergő, amilyent venni akartál. Az, hogy hátul ülsz az autóban, még mindig sokkal jobb, mintha vonattal vagy busszal kellene közlekednünk! Ez vonatkozik Anna panaszaire is – jegyezte meg anya.

– Apa így folytatta:

– Ha azt tartjátok számon, amit nem kaptatok meg, persze hogy elfeledkeztek azokról, amelyekért hálásnak kellene lennetek!

– És amit ti mondtatok? – kérdezte Gergő kissé zavartan.

– Az tükör volt! Hogy meglássátok benne magatokat! Reméljük, ti is megértitek, hogy akár másképp is lehetne az életünk... Mi apával igazán hálásak vagyunk Istennek mindenért!

Egy kis idő múlva megszólalt Anna:

– En soha többé nem akarok panaszkodni!

– Én sem! – mondta mosolyogva Gergő.

Áldás-rejtvény

a) Megáldom	d) áldjon meg	g) megáldotta
b) Áldott	e) megáldalak	h) áldások
c) Áldjon meg	f) áldást	i) áldókat

1. „Azután _____ Isten a hetedik napot, és megszentelte azt.” (1Móz 2,3a)

2. „Nagy néppé teszek, és _____, nagygyá teszem nevedet, és áldás leszel.” (1Móz 12,2)

3. „_____ a téged _____, s megátkozom a téged gyalázókat. Általad nyer a föld minden nemzetsége.” (1Móz 12,3)

4. „Rád szállnak mindezek az _____, és kísérem fognak téged, ha hallgatsz az Úrnak, a te Istenednek szavára.” (5Móz 28,2)

5. „_____ leszel jártodban-keltesben.” (5Móz 28,6)

6. „Legyen kegyelmes hozzánk az Isten, _____ bennünket, és ragyogtassa ránk orcáját!” (Zsolt 67,2)

7. „_____ téged a Sionról az Úr, aki az eget és a földet alkotta!” (Zsolt 134,3)

Az értéksemlegesség értékellenességet jelent

(Folytatás az 1. oldalról)

De krisztianizálták a társadalmat, jelentette ki Géresi Róbert, a Szlovákiai Református Keresztény Egyház püspökhelyettese, aki szerint csupán csak az utóbbi időben kezdett a társadalom érzékenyebb lenni a hit tartalmára. Ez azonban később történt meg, hiszen 25 év alatt módszeresen kiiktatták a köztudatból a keresztény értékeket. Kiss-Rigó László, a szeged-csanádi egyházmegye megyéspüspöke szerint Európa keresztény mivolta az ezeréves keresztény kultúrából, hagyományból táplálkozik. A keresztény azonban nem azt jelenti, hogy hívő, hanem hogy vállalja azt a kultúrát, amelybe beleszületett. E keresztény identitásnak a megtagadása öngyilkosság.

Soltész Miklós egyházi, nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős államtitkár szerint az elmúlt 25 évben az egyházak és egyházban élők folyamatosan hátráltak. Míg a liberális eszmék folyamatosan előre törtek,

addig minden egyház hátrább lépett, ahelyett, hogy felháborodva tiltakozott volna. Az értékrombolásra azonban nem politikailag korrekt válaszokat kell adni, hanem határozottan ki kell állni Krisztus igazsága mellett.

Kelet és Nyugat szakadása

Kató Béla püspök szerint a keresztény életnek két feltétele van, egyrészt elfogadni Jézus

Krisztust Megváltónak, másrészt követni a parancsolatait. A keresztényiség életképes, ezt bizonyítja az elmúlt két évezred. Az egyházak visszaszorulnak, az államok élnek a maguk életét, azonban gyökerek nélkül nincs tartalom, ezt a társadalom is érzi. A püspök kijelentette: Nyugat-Európa és Ke-

let-Európa gondolkodása markánsan elválik. Olyan gondolkodásmód alakult ki Nyugaton, amelynek már nem a Szentírás az alapja. A két legmarkánsabb választóvonal a nyugati és keleti egyházak között a migránkérdés, valamint a melegházasság tematikája. Kató Béla rámutatott: csak a mindennapokban tudjuk az értékeinket hitelesen megmutatni, vonzóvá tenni.

Szabó László, a Magyar Unitárius Egyház fejlesztési előadó-tanácsosa szerint Európa és az egyházak kapcsolatát koncentrikus körökben kell lépésről lépésre megvizsgálni. Felszólalásában az ökumenizmus fontosságát emelte ki, hiszen a hitelvi különbségek mellett minden egyház küldetése azonos. Az előadó leszögezte: a hit nem cserélhető le, az eredeti küldetésre kell koncentrálni. Ha viszont a megfelelési kényszernek teszünk eleget, akkor tévúton járunk.

Tartalom a keresztény Európában

A beszélgetés második részében Kiss-Rigó László arra figyelmeztetett, hogy olyan vezetőkre van szüksége Európának, akik Jézussal kapcsolatban állnak. Szerinte az értéksemlegesség, amelyre a nyugati társadalom olyan büszke, egyenlő az értékellenességgel.

Soltész Miklós hangsúlyozta: minden egyházban élőknek a hitelességre kell odafigyelnie. Az államtitkár ugyanakkor a nyelvhasználat kérdésére is kitért: ha nem változtatunk a nyelvvezetünkön, akkor a fiatalok nem fogják érteni az üzenetet, nem tudjuk az értékeinket átadni.

Kató Béla úgy véli, hogy a reformáció, amelynek 500. évfordulójára készül a protestantizmus, éppen arra mutatott rá, hogy az Isten dicsőségére végzett munka is istentisztelet. A politikummal együttműködve az egyház rá tud mutatni arra, hogyan kell élni, mit vár el a közösség a vezetőitől. Az egyház szerepe csak a konstruktív ellenzékiesség lehet. Az egyházak – az erdélyi püspök szerint – Európa lelkiismerete lehetnek.

A zene alázatra tanít

Hangszertábor Magyarbikalon

A zene mindenkié – ezt bizonyítja a második alkalommal megszervezett magyarbikali zenetábor, amely a visszajelzések alapján bővülni fog. Az eredetileg kalotaszegi gyerekek számára meghirdetett tábornak a híre ugyanis más vidékekre is eljutott, idén már Marosvásárhely környékéről is voltak résztvevők.

Az első táborban a kalotaszegi fiatalok a Ghymes együttesrel zenélhettek együtt. Az arcok megilletődöttségéből, a lelkesedésből ítélve nagy hatással volt a gyerekekre a közös koncert. Idén már teljesen más koncepció

alapján építették fel a tábort, a szervező Szabó Mihály lelképásztor szerint ugyanis tavaly után eljutottak arra a pontra, amikor rájöttek, profi zenészeknek kell a gyerekeket tanítaniuk. Így került be a képbe a Transylmania zenekar, akik hat hangszerre oktatták a részt vevő gyerekeket.

A tábor utolsó napján istentiszteletet tartottak, amelyen Szegedi László generális direktor hirdette az Igét. Prédikációjában arról beszélt, hogy a tanítványságot mindenkor vállalni kell, még ha az kirekesztéssel, megbélyegzéssel jár. Az ének, a zene pedig csodálatos eszköze lehet a hitvallástételnek. A jó hír pedig az, hogy aki Jézusról bizonyosságot tesz, arról majd Jézus is bizonyosságot tesz az Atya előtt.

Szabó Mihály lelképásztor ígéhirdetés után elmondta, a Transylmania zenekarral arról beszélgettek, hogy a továbbiakban is együtt fogják szervezni a táborokat. Nyolc településről negyven fiatal hat hangszeren tanult, mindegyik hangszer szakoktató tanította. A tábort a szeretet himnuszára építették fel, emellett a magyarság értékeiről is tanulhattak a gyerekek.

„A zene alázatra tanít, minden hangszerhez türelem kell, a hangokért meg kell dolgozni, de a végén szép eredménye van” – mondta Szabó Mihály, aki

beszédében a helyieknek is köszönetet mondott a közmunkában való segítségért és a táborozók étkeztetéséért. Arról is biztosította a gyerekeket, hogy jövőre is lesz tábor, a bikaliaknak pedig elmondta: ahhoz, hogy máshonnan is tudjanak gyerekeket fogadni, még sokat kell dolgozni, építkezni.

Istentisztelet után a fiatalok a helyi kultúrathonban mutatták be, mit tanultak a tábor alatt, majd délután a Transylmania együttes koncertjével zárult az együttlét.

Kiss Gábor

ISSN-1223-8848

ÜZENET

Az Erdélyi Református Egyházkerület gyülekezeti lapja

A szerkesztőség címe: 400158 Kolozsvár

Eötvös utca (str. Constanța) 1-3. sz.

Telefon: 0731-019404

Drótposta: uzenet@reformatus.ro

<http://www.reformatus.ro/uzenet.html>

Főszerkesztő: Somogyi Botond

Kéziratot nem örzünk meg

és nem küldünk vissza.

A lapban megjelent cikkek nem feltétlenül a szerkesztőség véleményét tükrözik.

Készült az Erdélyi Református Egyházkerület Misztótfalusi Kis Miklós Sajtóközpontjának nyomdájában Felelős vezető: Dávid Zoltán

